

'ΛΙΓΟΥΤΣΙΑΡΗΔΕΣ' ΒΛΑΧΩΝ ΒΕΡΟΙΑΣ

**Γράφει
ο Γιάννης
Τσιαμήτρος
εκπ/κός-
χοροδι-
δάσκαλος**

Σε περσινό σημείωμα μας αναφερθήκαμε στους 'Λιγουτσιάρηδες' των Βλάχων της Βέροιας επιγραμματικά, γιατί ασχοληθήκαμε με τις μεταμφιέσεις στο Δωδεκάημερο, γενικά στη Ελλάδα.

Ωστόσο πρέπει να υπενθυμίσουμε, περιληπτικά, ότι οι μεταμφιέσεις αυτές ήταν ένας μικρός θίασος ανδρών (προάγγελος του θεάτρου), το έθιμο έχει τις ρίζες του στην αρχαιότητα (λατρεία του Διόνυσου) με σκοπό την απομάκρυνση των κακών πνευμάτων (με τον εκκωφαντικό κρότο των κουδουνιών), τον θάνατο του παλιού, τον ερχομό του νέου και γενικά την επικράτηση του παλιού στο νέο.

Γιαυτό στις μικρές αυτές ομάδες -θιάσους, βλέπουμε μορφές γέρων και μορφές νέων, όπου τελικά με πάλη (μέχρι και θανάτου ακόμα) επικρατούν οι νέοι και δυνατοί. Αρκετά είναι τα τοπωνύμια στη Ελλάδα με ονόματα, όπως 'σκοτωμένοι', 'αράσια' (νεκροταφεία). Αυτό που επιζητείται, σε τελική ανάλυση, είναι η γονιμότητα, η βλάστηση, η ζέση, το φως, κόντρα στην μη γονιμότητα, στο κρύο και στο σκοτάδι.

Μιλήσαμε για λατρεία του Διόνυσου γιατί αυτός δεν είναι μόνο ο θεός του κρασιού και προστάτης των αμπελιών του Αρχαίου Έλληνα, αλλά και θεός, που πεθαίνει και ξαναγεννιέται κάθε χρόνο. Άλλωστε ο φαλλός (σύμβολο γονιμότητας), οι προσωπίδες με τις κεφαλαργιές και τα κέρατα των ζώων, που υπάρχουν στις μεταμφιέσεις αυτές και που ταυτόχρονα τις βλέπουμε στην λατρεία του Διόνυσου στη Αρχαία Ελλάδα, μας δυναμώνουν την πεποίθηση ότι πρόκειται για Διονυσιακό κατάλοιπο.

Το έθιμο το συναντάμε σε όλες τις εποχές αργότερα (Ρωμαϊοκρατία, Βυζάντιο, Τουρκοκρατία) και ασφαλώς πέρασε και στον χριστιανισμό, όπου διατηρήθηκε (όσο μπόρεσε) μέχρι τις ημέρες μας.

Τα ονόματα αυτών των ομάδων, που συναντάμε ιδιαίτερα στην Βόρεια Ελλάδα (Θεσσαλία, Ήπειρο και Μακεδονία) και φαίνεται, πεντακάθαρα, η ευρεία εξάπλωση του εθίμου στους ελληνικούς πληθυσμούς, είναι:

Αράπηδες, Αραπικοί, Αργκουτσιάρια, Αλήδες, Γκαμήλα με τον Ντιβιτζή, Καμήλα, Κουδουνάδες, Καραβασιάδες, Καλινδράδες, Καλκάντζαροι, Καρναβάλια, Κουντουνάδες, Λαγκατζάρια, Λιουγκατζάρια, Λογκατσάρια, Μπαμπούγεροι, Μπαμπούριδες, Μωμώγεροι, Μπουσαραίοι, Μπαμποέρηδες, Μπαμπούγεροι, Μπάμπιντεν, Μπαμπαλιούρδες, Μπουμπασάρια, Ντυλιάρη, Ποτουρλίδες, Ραγκουτσάρια, Ρουγκάτσια, Ρογκατζάρια, Ρουγκανάδες, Ρογκατσάδες, Ρούγκοι, Σουρβάροι, Σουρβατζήδες, Τζαμάλες, Φουστανελάδες και Νύφες (Εσκιάρη και Τζβοκάρη), κλπ.

Το έθιμο το 'Λιγουτσιάρηδων' στη Βέροια έχει ως εξής:

Τα μικρά παιδιά μέχρι την ηλικία των 12 περίπου ντυμένοι 'λιγουτσιάρηδες' πριν ξημερώσει, την πρώτη του χρόνου, έλεγαν τα κάλαντα στα σπίτια των συγγενών και φίλων τους. Θα εξηγήσουμε παρακάτω την φορεσιά των 'Λιγουτσιάρηδων'. Τα κάλαντα που έλεγαν ήταν στα ελληνικά (για μια ακόμα φορά αποδεικνύεται ότι οι Βλάχοι ήταν διγλωσσοί, ιδιαίτερα στα τραγούδια και τα έθιμα):

'Λιγουτσιάρης έρχιτι, Γινάρης ξημερώνει Φραγκίτσα δω, Φραγκίτσα κει, Φραγκίτσα πάει στη βρύση με το γκιουρντάνι(η γκιουζντάνι) στου λιμδ με το σπαθί στη μέση σα φέτο παλικάρια μου σα φέτο και του χρόνου'

Αυτό γίνονταν μέχρι και την 10ετία του 60'. Εγώ, ως μικρό, παιδί

ντύθηκα 'Λιγουτσιάρης' στην γνήσια ροή του εθίμου και όχι με αναβίωση.

Μετά την εκκλησία και το μεσημεριανό φαγοπότι την Πρωτοχρονιάς, το απόγευμα έβγαιναν οι μεγαλύτεροι (14-25 χρονών) ντυμένοι 'Λιγουτσιάρηδες'. Στα πόδια τους φορούσαν 'χολέβια'(τσουάριτς) συνήθως μαύρα και στενά, μια άσπρη πουκαμιάς όπως ακριβώς ήταν η παραδοσιακή βλάχικη φορεσιά. Φορούσαν γουρουνοτσάρουχα ή απλά παπούτσια. Στο σώμα τους φορούσαν μια φανέλλα με κεντημένα τα μανίκια σε όλο το χέρι. Από πάνω φορούσαν την πουκαμιά (κάμνια) και μετά φορούσαν μια κάπα κομμένη έτσι ώστε να φαίνεται η πουκαμιά και στα πόδια και στα χέρια. Κατόπιν φορτώνονταν με πολλές μεγάλα κουδούνια και στο πρόσωπό τους είχαν αυτοσχέδιες μάσκες, έτσι ώστε να φαίνονται αγριωποί (με άσπρες συνήθως τρίχες και ουρές από μαλλί γίδας). Επίσης, στα χέρια τους είχαν ξύλινα σπαθιά.

Περιδιάβαιναν τα σοκάκια της Βέροιας και πήγαιναν στα σπίτια λέγοντας τα κάλαντα, χορεύοντας στους δρόμους και προκαλώντας εκκωφαντικούς θορύβους με τα κουδούνια. Εάν συναντιούνταν δύο παρέες, γίνονταν μια υποτυπώδη μάχη και η υποτιθέμενη νικηθείσα παρέα, αναγκάζονταν να περάσει κάτω από τα σπαθιά των νικητών (στρατιωτική συνήθεια υποταγής).

Ωστόσο, πριν να έρθουν οι Βλάχοι στο Βέρμιο(από τα βλα-

χοχώρια της Πίνδου) και πριν την καταστροφή του Βερμίου από τους Τουρκαλβανούς, το έθιμο υπήρχε στα ντόπια ορεινά χωριά, που ήταν πολυπληθή και οι μάχες ανάμεσα στους Λιγουτσιάρηδες ήταν αληθινές και σφοδρές με θύματα. Στην Καστανιά και στο Σέλι υπάρχουν ακόμα τοπωνύμια με την ονομασία 'Σ'κομένοι' (στους σκοτωμένους), σε ανάμνηση των αιματηρών αναμεταξύ των χωριών συγκρούσεων των Λιγουτσιάρηδων. Επειδή δεν έχουμε αρκετό χώρο σε μελλοντικό μας σημείωμα θα προσπαθήσουμε να αναλύσουμε την ετυμολογία της λέξης «Λιγουτσιάρης».

(Πηγή, 91χρονος Τσιαμήτρος Η. Κώστας (Ψωμάς) και η προσωπική μας εμπειρία)

**Λιγουτσιάρης στη Βέροια.
Φωτό από το βιβλίο των Άγγλων Wace&Thompson 'Οι Νομάδες των Βαλκανίων', 1910.**

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΚΑΤΑΣΧΕΤΗΡΙΑΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ΑΡΙΘΜΟΣ 2526

Στη Βέροια στις 19 Ιανουαρίου 2011 ημέρα Τετάρτη από την 16ην έως την 17ην απογευματινή ώρα της ίδιας ημέρας, στο Ειρηνοδικείο Βέροιας και ενώπιον της συμβολαιογράφου Βέροιας κ.Ολγας Γιαμά-Τσαμήτρου, κατοίκου Βέροιας τηλ: 23310 72221, ως υπαλλήλου του πλειστηριασμού, ή ενώπιον του νομίμου αναπληρωτή της, με επίστευση της ΑΕ που εδρεύει στη Θεσ/νίκη (Μητροπόλεως 20 & Κομνηνών) και εκ/ται νόμιμα με την επωνυμία «ΜΑΡΦΙΝ ΕΓΝΑΤΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΕ» θα βγει σε δημόσιο αναγκαστικό πλειστηριασμό ακίνητη περιουσία του οφειλέτη Γεωργίου Καμπά του Ευαγγέλου κατοίκου Αγίας Βαρβάρας Ημαθίας

ΗΤΟΙ:

Το ένα-δεύτερο (1/2) εξ αδιαιρέτου ενός διαιρετού τμήματος οικοπέδου, με το διακριτικό αριθμό και στοιχείο (40β), εμβαδού μέτρων τετραγωνικών τριακοσίων (300τ.μ.), που συνορεύει γύρω του: δυτικά με δημοτική οδό πλάτους 10μ., βόρεια και βορειοανατολικά με τα υπ' αριθμ. 49 και 48 τεμάχια και Νότια με υπόλοιπο τμήμα του όλου οικοπέδου. Το παραπάνω αποτελεί διαιρετό τμήμα από μεγαλύτερο οικόπεδο με αριθμό τεμαχίου (40), που βρίσκεται στο Ο.Τ. 10 του Δημοτικού Διαμερίσματος Ράχης του Δήμου Βέροιας, της περιφέρειας του Ειρηνοδικείου Βέροιας, συνολικού εμβαδού μέτρων τετραγωνικών χιλίων τετρακοσίων εβδομήντα έξι (1.476τ.μ.). Μέσα στο διαιρετό τμήμα των (300τ.μ.) ανεγέρθηκε με την με αριθμό 196/2003 άδεια οικοδομής της Δ/σης ΤΥ τμήμα Πολεοδομίας Βέροιας τριώροφη οικοδομή (μεζονέτα), που αποτελείται από ισόγειο γκαράζ εμβαδού 54,36τ.μ. και δύο ορόφους κατοικίας, εμβαδού του κάθε ορόφου 54,36 τ.μ. με στέγη και περίφραξη.

Στο παραπάνω ακίνητο υπάρχουν πέντε προσημειώσεις θα βγει σε πλειστηριασμό με τιμή πρώτης προσφοράς 45.000,00 €

Οι ενδιαφερομενοί μπορούν να επικοινωνήσουν με τη συμβολαιογράφο Βέροιας Ολγα Γιαμά (τηλ. 23310 72221) προκειμένου να ενημερωθούν για τους όρους του πλειστηριασμού.

**Ο ΔΗΛΟΠΟΙΩΝ ΔΙΚΑΣΤΙΚΟΣ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΣ
ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ Δ. ΤΣΟΡΜΠΑΤΖΙΔΗΣ**